

Magdalena Jakubowska

Planowanie i organizowanie pracy korekcyjno- kompensacyjnej

Praca korekcyjno-kompensacyjna z dzieckiem dyslektycznym mającym obniżone kompetencje językowe jest zazwyczaj poprzedzona długotrwałymi i złożonymi działaniami w płaszczyźnie diagnostycznej i profilaktycznej. Podstawę wszelkich działań stanowi diagnoza ucznia uwzględniająca jego możliwości rozwojowe oraz sytuację rodzinną, szkolną i rówieśniczą. Prawidłowa diagnoza pedagogiczna i psychologiczna jest dla terapeuty źródłem informacji na temat umiejętności szkolnych i zachowań demonstrowanych przez ucznia w różnych sytuacjach. Wczesna diagnoza stanowi podstawę działań profilaktycznych, czyli zapobiegania występowaniu niepożądanych zjawisk. Dzięki diagnozie możliwe jest dostosowanie programu pracy wyrównawczej do możliwości psychofizycznych ucznia.

W planowaniu pracy terapeuta powinien uwzględnić istotne dane o dziecku:

1. aktualny stan zdrowia i rozwoju fizycznego;
2. aktualny poziom rozwoju umysłowego, a ponadto rodzaj, stopień i zakres zakłóceń rozwoju funkcji percepcyjno-motorycznych;
3. tempo pracy i tempo uczenia się;
4. stopień rozwoju sfery emocjonalno-uczuciowej i neurodynamiki;
5. aktualny poziom osiągnięć szkolnych, w tym wychwycenie specyficznych trudności w procesie czytania i pisania oraz zaległości w materiale nauczania przewidzianym programem;
6. pozycja ucznia w zespole klasowym;
7. sytuacja dziecka w środowisku domowym¹.

Dysponując powyższymi informacjami o dziecku nauczyciel- terapeuta może prawidłowo dobrać materiał ćwiczeniowy i formy pracy dostosowane nie tylko do dyspozycji psychofizycznych ucznia, ale także do rodzaju, stopnia i rozległości zaburzeń w uczeniu się. Wynika z tego, że diagnoza pedagogiczno-psychologiczna zawarta w orzeczeniach i opiniach poradni jest podstawą planowania form, metod i treści zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i powinna zawierać informacje na temat:

- przyczyn trudności w nauce;
- stanu psychicznego dziecka;
- zaburzeń lub opóźnień funkcji poznawczych;

¹ K.Grabałowska, J. Jastrząb, J.Mickiewicz, M.Wojak, *op.cit.*, s. 274.

- analizy jakościowej trudności w czytaniu, pisaniu i liczeniu;
- zaleceń do pracy z dzieckiem w szkole².

W pracy korekcyjno-kompensacyjnej z dziećmi mającymi specyficzne trudności w uczeniu się języka niemieckiego szczególnie istotne jest zaplanowanie działań terapeutycznych w kilku obszarach skierowanych na:

- usprawnianie zaburzonych funkcji istotnych w opanowaniu umiejętności czytania i pisania;
- doskonalenie technik czytania i pisania;
- oddziaływanie terapeutyczne ogólnie uspokajające, a równocześnie aktywizujące dziecko do nauki³.

Program zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i przyjęte przez terapeutę metody pracy z dzieckiem muszą być maksymalnie dostosowane do potrzeb i możliwości dziecka. Forma prowadzonych zajęć, jak również używane pomoce, powinny się różnić od tych, które są stosowane na lekcjach języka niemieckiego w szkole. Pozytywne wyniki pracy można osiągnąć jedynie wtedy, gdy ćwiczenia są właściwie dobrane i właściwie stosowane, gdy nie pogłębiają zaburzeń i nie utrwalają niewłaściwych nawyków i przyzwyczajzeń w czytaniu i pisaniu⁴.

W planowaniu i programowaniu procesu terapeutycznego zwraca się również uwagę na tzw. mocne strony dziecka, które stanowią podstawę działań wspomagających jego rozwój. Szczególny charakter zajęć ma na celu nie tylko usuwanie przyczyn niepowodzeń szkolnych, ale także pobudzenie w uczniach motywacji do pracy samokształceniowej i chęci do podejmowania wysiłku. W związku z tym, że praca terapeutyczna z dzieckiem jest procesem długotrwałym, tym bardziej istotne jest osiągnięcie przez ucznia zadowolenia i satysfakcji z codziennej pracy. Nie mniej ważne jest stosowanie wzmocnień pozytywnych i dostrzeganie choćby najmniejszych sukcesów ucznia.

Sposób organizacji zajęć korekcyjno-kompensacyjnych jest podporządkowany obowiązującym aktom prawnym, i tak Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 stycznia 2001 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. nr 13, poz. 110) stanowi: „zajęcia korekcyjno-kompensacyjne organizuje się dla uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające uzyskanie osiągnięć wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego; zajęcia prowadzą nauczyciele posiadający przygotowanie w zakresie terapii pedagogicznej; liczba uczestników zajęć

2 *Jak pomóc dziecku z dysortografią*, red. W. Turewicz, Zielona Góra 2000, s. 13.

3 W. Brejnak, *op.cit.*, 125-126.

4 W. Brejnak, *op.cit.*, s. 125-126.

powinna wynosić od 2 do 5 uczniów”⁵. Rozporządzenie zezwala także, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, na organizowanie tego typu zajęć specjalistycznych indywidualnie. Decyzję

o charakterze zajęć dla każdego ucznia powinno się podejmować w oparciu o informacje zawarte w diagnozie dziecka.

W planowaniu pracy korekcyjno-kompensacyjnej z dziećmi mającymi obniżone kompetencje językowe istotne jest także:

1. zastosowanie odpowiednich założeń organizacyjnych zajęć korekcyjno - kompensacyjnych (tworzenie zespołów dla dzieci o tych samych deficytach, objęcie zespołem uczniów tej samej klasy, prowadzenie zajęć w grupach nie przekraczających 5 osób, przeznaczenie na zajęcia odpowiedniej liczby godzin);
2. posiadanie odpowiednich kwalifikacji oraz predyspozycji osobowościowych terapeuty (tylko osoba rozumiejąca dziecko umie stworzyć odpowiedni klimat do oddziaływań terapeutycznych, terapeuta nie może być osobą obojętną na trudności dziecka lub niechętną dzieciom z zaburzeniami);
3. zapewnienie odpowiedniej opieki metodycznej nad zajęciami korekcyjno - kompensacyjnymi w placówkach oświatowych;
4. zapewnienie odpowiednich warunków do pracy terapeutycznej z dziećmi (pomieszczenie musi być przytulne, powinna w nim panować przyjazna atmosfera, wyposażone w niezbędne pomoce naukowe);
5. znajomość różnych metod i technik pracy terapeutycznej z dziećmi, by zwiększyć efektywność pracy i zapewnić realizację celów planu pracy korekcyjno-kompensacyjnej;
6. zaplanowanie współpracy z rodzicami i nauczycielami dziecka, których należy zaangażować do czynnego udziału w przezwyciężaniu trudności w czytaniu i pisaniu.
7. stosowanie różnych środków psychologicznych, pedagogicznych i dydaktyczno-wychowawczych.

Prawidłowe planowanie i organizowanie pracy korekcyjno-kompensacyjnej oraz prowadzenie ćwiczeń w oparciu o zasady terapii pedagogicznej ma szczególnie istotne znaczenie w osiągnięciu sukcesów w pracy z dzieckiem dyslektycznym.

Źródło : praca dyplomowa *Diagnoza i terapia pedagogiczna 2009*, Magdalena Jakubowska,

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 stycznia 2001 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, Dz.U. nr 13, poz. 110.

Grażyna Wojnakowska